
ORPHEUS

OROSZLÁN - HAVA 1790.

I.

AZ ORSZÁG BÍRÁJÁNAK

GRÓF ZICHY KÁROL ÚR

Ó EXCELLENTZIAJÁNAK

B E S Z É D E,

Mellyel az Ország Gyűlésére öszve-fereg-
lett Méltóságokat 's a' Második Tábla
Követjeit Budán Rák 10dikén 1790ben
idvezlette.

El-érte mai napon a' Nemes Haza azon
fő - tzeljät , mellynek gyakorlásától
huszon - öt esztendőknék forgása alatt el-
rekesztetvén , innen naponként nevedő
fájdalmat , egyedül a' jó kívánságnak , és
reménységnek gyámolával támogatni kén.

II. Kötet.

O

te-

telenítetett. El-érte mondám: a' midőn mai napon azon Nemes Magyar Hazánk maga Tagjait, ezen Ország Köz-Gyűlésében, Öfi szabad Vokffal hajdani Magyar-díffzel egybe-gyűlve, kinek-kinek maga Törvényes Rendét, és Szabadságát vissza adattatva, és mindnyájokat, édes Magyar Eleink példájával, a' Köz-jónak munkáiására, egy Szívvel egy Lélekkel fel-készülve látja. — Minék-utánna tudni illik, fel-tetszet azon örvendetes tiszta Napunk, mellynek fel-derülésével azon mostoha, és fok titkos köny-hüllatásokkal áztatott szomorú Sorsunk, és végső romlásra hanyatló Viszontagságaink után, meg-érkezett még egyfzer, azon régen ohajtott bődög Idő, mellyben vérrel-szerzett, fok Törvénnyel erősített, de már tsak nem haldokló eredeti Nemes Magyar Szabadságunkat, tős-gyökeres Törvényeinket, úgy ezeknek foganatos erejét, és régi fze tségét az egész Hazának, és Nemzetnek hajdani Tekintetes Méltóságával,

val, és arany Bóldogságával, nem tsak
 élébbeni virágzó állapotjára, 's Törvé-
 nyes-lábára visszafordíthatjuk, de egy-
 úttal minden Bal-történetek, 's az idővel,
 és emberi-forrával közönségesen együtt-járó
 Változások ellen-is, ellene fel-található,
 eszközök-által úgy meg-erősíthetjük, hogy
 azokat semmi idő múlás, semmi szerentse-
 mostohasága, semmi Rossz-akaróink fortél-
 ja, vagy külső, belső Ellenségink' Ostro-
 ma, meg-ne mozdíthatja, fel-ne forgat-
 hássa. De nem-is lehet erről kételkednünk,
 ha félre-tévén minden részreh jó magános
 tekinteteket, és az el-múltaknak kedvet-
 len Érzékenységeből, Szívünket ugyan ér-
 deklő, de a' Köz-jónak után-kívül munká-
 lódó ösztönöket, azt vesszük egyedül,
 minden Igyekezeteink, és Munkáink egye-
 nes Tárgyául, hogy az Haza Köz-javát,
 's Bóldogságát (melly kinek-kinek Bóldog-
 ságával, el-válhatatalánul, egyéb-vagyoni
 köttetve) egy Erő, egy Értelem mel-
 O 2 lett;

lett, minden félre való hajlás nélkül munkálhafuk, elő-mozdíthaffuk.

Ha ezt tselekeffzük, bizonyos Reménység táplálhat mindnyájunkat, hogy a' melly aranyidöket éltek édes Eleink, Szent-István, Szent László, Első Lajos, 's több nagy és böllog emlékezetü Magyar Ki-ályaainknak idejekben, Mi is, és az Utánnunk-követkézendő Maradékok, hason'ót érhetünk. 's ezekben tündöklő, virágzó Hazánk, böllog állapotját vívza nyerketjük.

Nem leffz tehát senki, a' ki ezen most jelentett fő Tzelokat maga előtt vífelvén, eggyedül a' Köz-jót nézendü, azokról a' mellyek febhettek vólna, elefelejtkezvén, fel-ne fzentelje mind ezeket, azon Jókért, mellyeket fog szülni faját-Indúlatainknak meg gyözéfe, és az Haza-Javáért, Nemzeti Szabadságunknak örökös meg-maradásaért, kéfzséges fel-áldozáfa.

Ulik

Illick ez, sőt szükséges annyival inkább, hogy valamint az egész ki-terjedet Világon nagy hire, nagy a' neve vagy on Nemzetünknek : úgy kivált mostani éles Környülállásokban, mind távolabb lévő Fejedelmek, és Nemzetek, vigyázó Szemmel figyelmeznak reánk és minden mozduláfainkra, minden végezéseinkre. Méltó azért, hogy ki-vetkezvén minden alatsónságból, és Ellenünk leg-kifőbb kifogásra, a' vagy bal-ítéletre utat mutat-ható, Magyar Nemes Szívünkhöz nem illő Kitsinségből öszve kaptsolt szívvel, 's igyekezettel oda fel-emelkedjünk, a' holott Nemzetünk örökös Nevét, Bóldogságát meg-álaptíván, 's nem tsak ditsőséges Magyar Eleinknek nyomdokiba visszaterhesünk, de a' Külső Szomszéd Világnak-is felölünk való Várakozását bé-tölt-hesük.

A' mi engemet illet : mind született Haza-Fiúi, mind Hivatal-béli ösztönök-

---

től indítván, valamint eddig nappali, éjjeli munkáimat, egész igyekezettel oda intéztem, hogy tehetőségem szerént, kinek-kinek, és a' Haza Köz-tzéljának megfelelőhettek, 's azt a' mennyire lehetett előmozdítsam, és közelítsem, úgy fő-igyekeztem ez után is, hogy a' Nemes Haza kívánságának, Tetszésének, engedelmeskedvén, a' mennyire rajtam áll, a' Nemes Hazának vélem-való meg-elégedését elérhessm. Többnyire kedvesen vész a' Felsőleges Tábla a' F. Statufoknak szives Közöntéfekeket, addig-is, míg Tagjai közül majdan küldendő Követei által szives Indulatját bővebben ki-nyilatkoztatja.

II.

A' GYŐZEDELMESKEDŐ
MAGYAR SEREGEHEZ.

1 7 9 0.

NEMES Hazámnak drága Vitézeit
Éneklem e' kő-Ofzlop alatt, kiket
Már régen Éjzrak, Dél, Enyészet,
'S Napkelet emleget, és tsudálva

Magáztal. Oh nagy Bajnokok! Oh Ma-
gyar

Bellóna bátor Magzati! *Ázsiát*

Meg-rázta, 's dőlő félbe hozta

Győzni tanúltt kezetek. Dagályos

Vadsága retteg már, 's menedék helyet

Alig találhat pufzta Vidékein,

A' merre tsak hallhatja zörgő

Fegyveretek' ropogó tsapásit.

O 4

Ti,

Ti, mint midőn a' mennykövek a' fetét
Felhők' öléből hullanak, és halált

Szó.nak magokból mindenütt: úgy,
'S olly bizonyos febeket tsináltok. --

A' zordon Éjzrak fergeteges fzele
Mikor meg-indúl, 's a' hegyek' oldalán
Álló mohos tölgy-fákra tsapván
Dönt, tör ezer meg ezer tsikorgás

Közt: képe győző Bajnokaink' erős
Szíveknek, -- Oh nagy ZRINYIEK! oh
ditső

NÁDASDIÁK! bátor **KEMÉNYEK!**
HUNNYADIÁK! **TURLAK!** boro-
stván,

Ágakkal ékes régi Vitézeink!
Ama' Ditsőfség szent Palotájiból,
Az Erdemeknek Trónusából,
Mostáni hív Onokáitokra

Tekintsetek, kik bóldog Atyáitok',
'S a' ti ki-terjedtt híreteket jeles
Tettikkel újítják, 's tetézik;
Többre nem is mehet a' Vitézség.

Im-

Imbol, Hazánknak Coclefe VÉTSEY'
 Maroknyi Népével tizeneggy ezer
 Török Pogánynak vissza-nyomja
 Rank szakadó vefzedelmes árját.

Így Táborunknak, melly ki-fogyott vala
 Önnön magából, lelket adott megint.
 Nézz, Sparta! jó szemmel reánk, és
 Léonidasodat itt találod,

Ott FÁBRI, mint egy mennyei nyíl,
 hasít,
 Pufztít öl és vág: *Moldova'* Gyermekei,
 'S Fej'delme, rab-szíján zokogva
 Függnek. Amott NEMES a' *Minerva'*.

Véres piattzán küfzködik: -- egy Halált
 Látok, nem Embert, annyi Pogány kö-
 zött

Forogni; rémulés 's vefzély van
 Kardra szokott magyaros kezében, --

Mi harfog úgy *Foksan'* mezejin? Tsudáld
 Te nagy Neveknek féрге, Irígy, tsudáld.
 Mint védi MÉSZÁROS Hazáját,
 Láthatod e' fjomorú Vidéken.

Ki fogja méltán festeni, vagy minő
 Táblára kell fel-metszeni nagy Nevét
 Örökre KÉPÍRÓ-nknak? --- Oh tsak
 Ő maga tudja magát le-írni,

Látom, Vezérek' Fényje, KARAJTZAY,
 Mint úzi villám fegyvered a' komor
 Éjt Táborunkról: látom, ofzlik
 A' Magyar Égre borúltt fetétség. --

Ti rólatok sem hallgatok, oh Hazánk'
 Dífzére termett Férjűk, érdemes
 Vitézek! OTTÓ, KOSZTOLÁNYI,
 FÍLO, BOROS, Török' Verőji!

Mint kell tövísről rózfa virágokat
 Szaggatni, példás tetteitek, tanúk -- --
 Elég! -- Török zajt hallok! -- Újra
 Rajta tehát, kofzorús VITÉZEK!

VIRÁG BENEDEK.

III.

EMLÉKESZTETŐ
O S Z L O P ,

A Z O N

Hazafiak Tiszteletére, a' kik az Ország
előtt, Júniusnak 11 dik és 12-dik
Napjain 1790, a' Haza-nyelvnek bé-
vétele mellett szólottak.

„ **F**OGD hamar a' tollat, 's írd egy Ofzlopra
„ nevenként,
„ A' kik szívre vevék a' haza-nyelvnek ügyét.
„ DARVAS *) az Ofzlopnak tetején tündök-
„ ljön: az égis
„ Nyúltt márvány Ennek tiszteletére kevés. --
„ Há-

! *) Helytartói Tanácsos Nagy-réti DARVAS
FERENTZ Úr, Pesth Vármegye egyik követ-
je. --- Bessenyői BÓTHY IMRE Úr, a' Hét-
személyi Itéző Szék Bírása Bihar Vármegyei kö-
vet. --

- „ Háromszor szólott, 's háromszor gyöz vala
 „ szívet,
 „ Mert magyarul szólott a' Magyar ÖSZEK
 „ előtt.
 „ Oh! láttam lelkét anya - nyelvén nyögve le-
 „ begni!
 „ 'S a' mi azokba kivált bé-hata, lelke vala.
 „ Ird-fel odább BÖTHYt, FEKETÉT, MÁ-
 „ RJÁSSYt: az ilyen
 „ Nagy - lelkü Neveket gyermeki rendbe fe-
 „ fzedd
 „ Két VAYt, és BALOGot, DOMOKOSt, 's
 „ ALMASSYt-is írd-fel,
 „ Kik-

---

vet. -- Gróf Galanthai FEKETE Generális és Aradi követ, -- Márkusfalvi MARJASI ISTVÁN Úr Gömör Várm. követje 's Vice Ispánja. -- Helytartói Tanácsos Vajai VAY JÓZSEF Úr Borfodi követ. -- Pétsi kerületbeli Tudományok Fő - Directora Vajai VAY ISTVÁN Úr Zabóltsi követ. -- Hétfzemélyi Itélő Szék Bírāja Otsai BALOG PÉTER Úr Nógradi követ. -- DOMOKOS LAJOS Bihari követ. -- ALMASSY IGNÁTZ a' Hétfzemélyi Itélő Szék Bírāja és Heves Várm. követje.

- „ Kikhez meg-meg odább tedd BEZERÉDY'
 „ nevét.
 „ Tíz vala Szófzóllód, Anya-nyelv! tíz, a' ki
 „ *koporsód'
 „ Mélyeiből téged' fényre, 's folyásba hozott.
 „ Majd, ha Maradványunk a' bődogságnak ölé-
 „ ből
 „ Mostani Óseinek tettire vissza-tekint;
 „ Dalra fakad, 's ezen Ofzlopnak tetejére mu-
 „ tatván,
 „ Így szól, míg szemein drága könyetske
 „ remeg .
 „ *Ime! azok' neveit! kik az első talp-falat a' mi*
 „ *Bóldogodásunknak fel-vitelére veték.*
 „ Ird-fel! -- Az én szívemre ugyan fel-metfzve
 „ maradnak
 „ Tifzteletes Neveik, míg lehelegni fogok. „

Ezt mondván, el-tünt, Szomorú köntöffe ke-
 fervét,

'S teste' betegségét fzíne jelenti vala.

Homloka, fő fájási miatt, bé-kötve: ki-sírva

Két szeme: ortzáján bú vala, 's régi halál.

Aj'kairól látám egyedül, (de tsak ezt-is azolta,

Hogy nyelvén szólhat,) hámlani szája'
 varát.

Oh!

Oh! Ijéle, hogy gyógyúl. --, Mikor el-tűnt,
fzinte hevűlni

Kezdék, 's azt mondám tsendefen: A' HA-
ZA vólt.

VERSEGI

IV.

IV.

AZ IGASSÁG KÉPÉRE.

Haschka után.

Te! nem Jupiter', sem szent Thémis Leánya!
Nem; --- Erő 's Gonofzság fattya; lufta
kurva!

Világ kurvája! ki minden Tyrannusnak
Abroft *) emelfz buja fajtalanságának.

Jer! -- A' meg-bántódott Emberség' nevébe
Elébb-is serpenyöd tsapom szemed közbe!

Nefze! -- Mért nem mériz Te Jót 's Rosszat
igazán? .

Mért billented sánta fontod kedvek után?
Ismét -- a' meg-bántott Emberség' nevébe

Pallofod' fejedem töröm kettejébe!

Nefze! -- Ezt kezembe a' Törvény úgy tette

Hogy a' rothadt tagot a' testtől el-meffe

Nem hogy tömlötözözzed, rongáljad, tfigázzad,
'S szégyennel kétségbe esésre juttaffad.

Ismét.

---

*) Erdélyben abroftnak nem tsak az asztalt-
borító lepelt, hanem az Affzonyi alsó - ruhát
is hívják.

Ismét a' meg-bántott Emberség' nevébe
Subát mérek neked útsza szemetjébe!
Nefze -- öltsd-fel -- Tarka, szép! -- de vér-
tseppektől,
Mellyet Nyomorúlttak hullattak szemekből.
Szemkötődöt! -- Ezt már régen el-vetted.
Miólta szívedet kövel meg-bérlelted.
Hogy hízlalhafsd szemed' Lántszolttak' forjával,
'S füled' korbátslottak' ordító szavával,
Te -- Erő is Gonofzság fattya! lusta kurva!
És nem a' Jupiter 's szent Thémis Leánya!

ARANKA.

V.

B. ORCZY LŐRINTZ ÚR

BÚTSÚZÁSA

ABAÚJVÁRMEGYE' RENDEITŐL.

Kassán, Octob. 14dikén, 1784.

Tekintetes Nemes Vármegye!

Jámbor Eleink az emberek élete' folyása által elől - fordúlható dolgoknak jó vagy rossz ki - meneteléről soha másképpen nem jövendöltek, hanem ezen köz példa - beszéddel: *El - választja hét tél, hét nyár.* — Majd szintén harmadszor múlik hetedik tél 's hetedik nyár, hogy engemet idegent, esméretlent, ezen Tartományra vetett a' fors.

Felséges nagy emlékezetü Királyunk
's Anyánk MARIA THERÉSIA, kinek

II. Kötet.

P

ham-

hamvát örökös tisztelettel áldja Országunk, vett-fel engemet 's húzott-ki házi tennedségemből, és küldött ezen T. N. Vármegyének kormányozására ez előtt húsz esztendővel, mint arra (a') T. N. Statufok emlékeznek.

Azon időtől fogva kellene nékem mai napon midőn a' T. N. Statufokhoz bútsuzó beszédemet teszem, ezen, T. N. Vármegyében lett f. rgodáfaimról, tetteimről, tselekedeteimről olly számat adnom, melyből ki ki fejenként meg-esmerhetné, hogy jó Kormányozó, Igazgató, Fő Ispán, jó ítélő Bíró, és végre jó Pogár társ valék.

De mit hozhatok én elő a' mi tetfzetes, fényes, vagy különös ditsérerte érdemes? semmit nem mutathatok, a' mi nevemnek valamelly fényt, személynemnek nagy betset adhatna különösen; mert valami jó, díszes, ditséretes történt igazga-

ga-

gatásom idejében, az mind közös azon Polgár-társaimmal, kik velem munkálkodtak. A' T. N. Statufoknak tartatott a' jó Rend, ment az igazság' ki-fzo'gá tatása, és a' köz jónak egyenes és ferény folytatása, úgy magam böltsefségének mit sem tulajdoníthatok, és ugyan ezekért ha mi érdem reám háromolhatna-is, az a' T. N. Statufakkal közös.

Tétfzek tehát különös meg-esméréffel illendő közfönetet a' Nagy M. l.óságú, Nagyságos, Fő, Úri és Nemefi — Rendeknek, hogy engemet fok és bizonyára nehéz és kétséges dolgokban bölt tanátsokkal segítették, mert (hogy ifjabb 's nevendék Tárfaink-is tudhafsák) húsz esztendőnek forgása alatt ezen Tártomány felett is, nem mindenkor tetfzett fel, nem mindenkor nyugodott le a' nap fzokott tündöklő, fényefségében; vóltak nekünk is ezen N. Vármegyáben borongó felleges napjaink, mellyek villámlással, káros égi-

háborúkkal, záporokkal ijesztettek, 's ré-
 mitettek, mellyeknek el-hárítására nagy
 lelki erő, fáradhatatlan munka, és el-tö-
 kéllett jó szándék kívántatott: meg-esme-
 rem igen jó szívvel, hogy az illetén ve-
 szedelmekben-is ferény segítséggel támo-
 gattak a' T. N. Rendek, el-annyira, hogy
 kormányozásom idejében ezen T. N. Vár-
 megye sem betsületében, sem jó hírében,
 névében, sem az Felségeknél, sem szom-
 szédinktól tsorbát nem szenvedett. Vifel-
 tük tehát közönségesen forfunkat mint
 illett Férjfiaknak, kik Felséges Fejedel-
 meket élő Törvényeiket, 's hazájokat
 egyenlő buzgósággal igaz színezés nélkül
 való hódulással tisztelik, szeretik, és
 szolgálják.

A' mi a' belső Lélek - esméretnek bi-
 zonyosságát illeti, ditsekedhetnék azzal,
 hogy az Adózó Népnak párt fogása min-
 denkor szívemhez úgy oda nőtt, hogy
 rövidségeknek orvoslásában, terheinek
 kis-

kiffébbítésében, és egyenlő el-osztásában különös buzgósággal iparkodtam; de ez is közös a' T. N. Rendekkel; tehát e' részről is különös ditsőséget nem kívánhatok, annyival inkább hogy ez egyenesen kötelességünkben állott.

Talám ugyan azt várná eggy valaki hogy én ezen díszes Épületnek az új Vármegye-házának fel-építésében kereseim nevem' és hivatalom - viselésének ditséretét; távol légyen T. N. Vármegye! Tudom én (mivel magam-is fokot építettem, és még többet építeni láttam) hogy az illetén nagy és tzimeres épületekre fok ezer szegényeknek véres verejtéke vagyon tapasztva; jól tndom hogy azon fejezmész, melly falait az illetén alkotmányoknak ékesíti az fokszor a' paraszt és poór Nemzetnek könyhulatásával vagyon készítve és néha vérivel is keverve; és azért ha ilyen szemmel nézem ezen jeles épületet, inkább szomorú mint ditsé-

retes látzatot mutathat; mind-azon-által
 más szemmel nézi azt azon Polgár, ki
 Hazájának 's nemzetének boldogulását,
 régi szent Törvényeinek meg-tartását a'
 Birodalomnak meg-maradásában helyhez-
 teti. Ezen ház, kit Vármegye házának
 nevezünk, tündöklő Törvényeinknek úgy
 szóllván Tárháza. Itt vagyón 's itt lefiz-
 hajdani Nemes szabadságunknak örökös
 biznysága, és illetén kintsnek illet val-
 lójában hogy a' T. N. Statufok velem
 egyesültt akarattal Felsőségtől nyertt en-
 gedelemből: a' régi fetétes nedves szoros
 hajlék helyjett új, jobb és tsinosabb hely-
 nek kézfítésére iparkodtak.

Ne is fajnálja a' N. Rend kinek itt
 szolgáltatik ki a' Törvényes igafság! ne
 fajnálja a' Vármegyebéli szegénység izza-
 dozását, fáradságát, és ereje vesztegeté-
 sét mivel az ő boldogsága úgy vagyón
 öszve-kötve némelly szabadsággal, hogy
 a' miglen itt veszi ügyének el-intézését.

fem

fem le-nyomtatástól, sem akár mi erőszakos rövidségtől nem félhet; itt veszi orvoslását, és könnyebbítését terhenek, mivel itt ülnek és vigyáznak azon Személyek, kiket az Ország a' szegények párt fogására ki-rendelt, és az helyes panaszokat az Igafság mérő serpenyőjében hányván törvényes ítéletet tesznek.

Ha tovább azon okokat fel-veffzük, mellyekből nem tsak mi Hazánk Lakosi, de minden által menő Idegen és Vándorló szokott ítélni, meg-kell valani hogy az ilyen dízses Közönségnek tett épületek az Ország boldogulását mutatják, és szerentsés Fejedelmi Uralkodásnak jelei; mert ezekről még a' jövő Nemzettség és Posteritás ezt itéli, 's hirdeti: Boldog időben tétetett!

Sokáig dítsérték illetén tziimeres épületekről MÁTYÁS és több Királyainknak Sæculumját, mivel ezek az áldott békes-

ségnek jelei. Bóldog emlékezetü el-felejt-
hetetlen dítsőségü Királyunk **M A R I A**
T H E R E S I Á N A K tsak illyetén nagy
kö-rakásokról fok Sæculumra marad emlé-
kezete; ezen mi épületünk mostani Ural-
kodó Felséges Királyunknak Országglását
fogja hirdetni, és hogy annál inkább tse-
metéinknek emlékezetében maradjon, ké-
rem a' T. N. Vármegyét tetteffe díszes
illő helyjere, és irattaffa, vagy metzet-
teffe homlokára az épületnek arany be-
tűkkel:

Regnante feliciter Augustissimo
Imperatore Josepho Secundo.

Immár T. N. Vármegye mivel tzelja
be'zédemnek bútsú vételre, hivatalomnak
le-téte ére vala intézve, meg-kell vaila-
nom szívbeli keferüségtől el-nyomatatván,
mind azokat ki-nem mondhatom szóval,
a' miket érzek! Ha eggy jó Barát barátjá-
tól el-válván, könyeket botsát, hogy ne
hullaffam én azokat, ki fok barátimtól el-
válni

válni akarok. Úgy vagon T. N. Rendek! fok szives barátimat, esmértt szolga tárfaimat hagyom-el én, de szívemben rekesztem, és emlékezetek mindenkor édes gyönyörködtető léfzen, és hamvamig fennmarad. Mi tzelom vólt, hogy hivatalomat Felséges Uramnak lábához tettem, által láthatják a' T. N. Statufok. Itt fekszik vállaimon látzfatófan esztendeim súlya, erőtlenségem napról napra nevelkedik, meg-aggott roskadó tagjaim már terhet nem bírnak; látás, hallás fogy, a' bájjadtt testben lelki (a') erő is hanyatlak. A' T. N. Vármegyéhez vonfzó igaz szeretetemből azon törödtem én, miképpen vállafabb, erőfebb, ifjabb, és olly erköltsökkel bíró személyre hárithaffam hivatalomat, kiről bizonyos leheffek, hogy a' T. N. Vármegye igazgatását mind a' Ee'sőségnek, mind a' N. Statufoknak elégtételével fogja viselhetni.

Meg-engedte Ő Felsége öreg napja-
imra, hív szolgálatimra, 's hadban, 's
Hazánkban tett tsekély érdemeimre tekint-
vén, LÁSZLÓ Fiamnak, helyjembe és
székembe ülni.

Ezt tehát a' T. N. Statufoknak ha-
gyom én igaz szerezetemenek bizonyításá-
ra zálogúl, örökös emlékezetemre. Szor-
ítsak azt Baráságok kebeleibe, és mun-
kálkodjanak véle Felséges Urunk' szolgál-
latinak és a' köz Jónak elő mozdítására.

Továbbá fogyatozáfimról, és min-
den meg-történtt meg-bántásról botsána-
tot kérek. Jóllehet igyekezetem szerezent
Nemini gravis fui: történhetett-azonban,
hogy némellyeket a' N. Statufok között
keményebben is intettem, dorgáltam; de
illyetén tselekedetem is hogy vagy sze-
mélyes, vagy közönséges jóra- vala in-
tézve, lelkem esmérete bizonyítja.

Hátra

Hátra vagyon hogy ezen T. N. Vármegyének buzgó belső egyenes indulatból a dáffal fejezzem-bé bútsúzásomat: A' mindenható Felség adjon hozzám boldog életet élni minden Rendeknek, tartsa-meg ezen T. N. Vármegyének tagjai között a' szép egyyefséget, melly nélkül semmi-üemű Tárfaság nem állhat; virágozzanak itt szünet nélkül a' jó erköltsök, szaporodjon népe, kereskedése, Gazdagsága, és minden Világi javai; kövér aratás, bőv szüret, gyönyörködtetése a' föld-mivelő községet, hogy úgy vigan szedhesse, 's hordassa tsürjeibe munkájának bérét; tsendes külső, belső békefiséget engedjen a' Mindenható ezen Tartománynak, hogy úgy ditsőséges és fzerentsés birodalma alatt Felséges Urunknak, és Királyunknak véghetetlen áldomáfiért, buzgó és vigaságos áldozatot mutathasson-bé naponként a' Nemzetek Atyjának és Gondvifelőjének!

Ma-

Magamat azonban és Fiamat, kit Isten segítségével ezen hónapnak 25dik napján Felséges Fejedelmünk' engedelmével Fő-Ispáni Székembe ültetni szándékozom, ezen T. N. Vármegyének Méltóságos, Fő, Uri, Nemesi, Egyházi és Világi Rendeinek jó akaratjába és kegyes emlékezetébe tovább is ajánlom.

VI.

VIRGILIUS AENEISSÉNEK

Kezdetek.

Én! a' ki ez előtt pásztori éneket
 Vékony sípon játszék: végre, a' berkeket
 El-hagyván tanítám a' szántó-földeket
 Mint miveljék: most már szörnyebb efe-
 teket,

Fegyvert énekelek 's egy Vitéz útjait,
 Ki hogy fel-fordíták Trója' kő falait,
 Sok baj közt folytatá bús vándorlásait,
 Míg Lavíniumnak érheté partjait:

Földön 's tengeren lett hányattatásában,
 Gyakran vólt ő tsak-nem a' halál torká-
 ban,
 Minthogy Júnó most is epedvén magában,
 Engesztelhetetlen vala boffizújában.

Hád-

Hadban is szenvedni eleget kellett,
 Míg O'afz Országban váraft építhetett,
 A' melly Városból is, hogy rendbe véte-
 tett,
 A' fényes Róma vett osztán eredetet.

Mond meg Muzsám! e' jó ember mit véthete?
 Hogy útjának Júnó annyi gátlást vete,
 'S mért forgott annyi fck veszély közt
 élete? ---

A' mennyei Lelkek illy bosszús lelkek-é?

Volt egy régi Város hívták Carthágónak,
 Tyrusiák lakták jobbágyi Didónak,
 Gazdag hely, tartatott nagy hadakozónak,
 Itt állott fegyvere, 's szekere Júnónak:

Mondják, hogy az egézf földi keregségen
 Leg-inkább kapott volt ezen a' Helységen,
 'S azon igyekezett már akkor is régen,
 Hogy ezt tegye Urrá, minden Nemzet-
 ségen:

De minthogy tudta jól a' Párcák szájából,
 És a' történeendő idők' lajstromából,

Hogy

Hogy olly Nép származna a' futott Tró-
 jából,
 Melly azt fel-fotdítná fundamentomából ;

Ez a' Nép idővel igen nagyra menne ,
 Sok országot bírna , nagy hadakat tenne ,
 Mindenütt a' hol jár győzedelmet venne ,
 'S Lybiának végső pusztítója lenne ;

Ettől félvén azért , 's azt is mind magánál
 Tartván , mi lett régi hadakozásánál ,
 Mellyet a' kerengő Simois partjánál
 Kedves Görögiért vívelt vólt Trojánál.

Más ráncorait is *) elméjében hagyta ;
 Hogy Páris az arany almát másnak adta ;
 Hogy Zeus Ganymedeft , mint sas , fel-ra-
 gadta :
 Mind ezében jutott , 's majd epedt miatta.

Fel-

---

*) Tudom hogy a' ráncor nem magyar ere-
 detű szó : de mivel a' *hoffzan tartó haragot* más
 szóval ki nem teketjük ; annyival inkább lehet
 ezen szót a' nyelvünkbe be-venni , hogy már
 azt még a' deáktalan köz Nép is érti.

Fel-lobbanván azért lángja haragjának,
 Kevés maradványit, a' kik még valának
 A' Görögök és az Achilles kardjának,
 Partjától el tiltá bő Italiának:

Sok esztendőknék lett addig el-folyása ;
 Míg e' szegény Népnék illy hányattatása
 'S tengerről tengerre való bujdosása
 Tartott : Illy bajjal lett Róma fundálása.

Alig hagyták-el még a' Siciliait,
 Örömmel hafitván a' tenger habjait,
 Midőn Júnó még sem felejtven gondjaít,
 'S szívéen tartván régi sebe' fajdalmait:

Mit! úgy mond el-álljak szándékom' tzeljatól?
 'S meg-gyözettem é Anchifes fiatól?
 Nem hajthatom é el én italiatól
 Ezt a' kevély Királyt, valamint Trójatól?

Úgy de az időknék más foly Fatumába' :
 Ah! Pallásnak vólt é vallyon hatalmába'
 Hogy ő meg égeffen, 's a' tenger gyom-
 rába'
 Temessen fok görög hajót boffzújába'.

Azon-

Azonban ezt Pallás valamint fel-tette,
 Egy Aják vétkéért meg-is tselekedte,
 Jupiter köveit, mennyköveit vette,
 S az hajókat öszve-törte 's el-vesztette.

'S hogy Aják fuldoklott mérgén a' sebeknek,
 'S mellyéből okádta füstét a' tüzeknek,
 Fel-kapá szárnyain a' fergetegeknek,
 És mérgében fujtá a' kemény köveknek.

'S én Ég' Királynéja! én Ég' ditsősége!
 A' nagy Jupiternek Húga 's Felesége!
 Hány esztendeig nints hadaimnak vége?
 Tsak Júnón patzkáz é az ő ellensége?

Ha én ezt mind tsak így engedem el-menni,
 'S nem kívánok egyyszor boffzú-álló lenni;
 Ki fogja nevemet nyelvére is venni?
 Ki fog oltáromon áldozatot tenni?

Lángozó szívének fel-lobbanásába',
 Illyeket forgatván, 's forralván magába',
 Megy mindjárt, mint a' tűz, mord Aeoliába',
 A' felhők, a' jegek, 's szelek hazájába':

Itt lakik Királya a' fergetegeknek,
 'S a' mint hofzás folytta vagyon a' he-
 gyeknek,
 Eggy temérdek nagy barlangjában ezeknek,
 Dühöfségét fogva tartja a' szeleknek:

Azok boffzankodván barlangjok mellyében,
 Nagy dörömböléffel bögnék tömlötzeben:
 Æolus Király ül Királyi székében*
 'S engeizteli őket haragjok mérgében.

Ha nem tselekedné ő eztet azokkal,
 'S kényjekre engedni, nyargalni szárnyok-
 kal,
 El-ragadnák talám dühödtt szándékokkal,
 A' földet, a' tengert, 's az eget magok-
 kal.

De ennek Jupiter jó elejét vette,
 Ettől tartván, őket tömlötzbe vetette,
 'S eggy nagy irtóztató lyukba rekefsztette,
 Ifzonyú hegyeket építvén felette.

És tetfzett Királyt is nékik állítani,
 A' ki őket tudná zabolán tartani,

Mi-

Mikor szükség volna le-tsilapítani,
'S mikor parantsolnák ki-is botsátani.

Kihez Júnó így szól: Az Istenek Atyja,
Hatalmadban adá, hogy szád' egy szó-
zatja,

A' fzeleket a' mint meg-zabolázhatja,
Úgy tetszéfed szerént fel-is lázzafzthatja;

Egy gyűlölséges Nép, im! látod magad te,
Tróját hajon vívzi, 's az igyekezete,
Hogy azt az Olafzok határin tegye-le,
Vels azért olly gátlást, hogy ne viheffe-be.

Dúlj fülj minden hajót fenékkal forgafs-fel,
Hányd széllyel tetteket, 's az habba te-
mesd-el

Van kétszèr hét Nymphám: szómat adom,
ha kell,

Hogy a' leg-szebbiknek házaffa te lefzel.

Illyen érdemedért örök tárfod léfzen,
A' szép Dejopéja, ki-is téged téfzen
Gyermekek atyjává; 's ha bú körül-véfzen
Mindég azt enyhíteni tsókja léfzen kéfzen.

E' fzőkra Æolus: mit kíván próbálni,
 Néked kell Királyné azt jól meg-visgálni,
 Az én tisztem pedig tsak abba fog állni,
 Hogy a' mit parantsolsz kéfz leszek fző-
 gálni. —

Ugyan is, hogy Király névvel neveztetem,
 Hogy vagyon Zeus előtt egyy kis betsü-
 letem,
 Hogy én is a'ztaltok mellé ültettetem,
 Mind ezt, egyedül tsak néked köszönhetem.

Igy fzőla 's meg-dőfvén a' hegyet botjával,
 A' melly kaput nyitott kemény fzőrásával,
 Ki robantak azon a' fzelek forjával,
 Szárnyoknak ifzonyá tsattogtatásával:

Ordít Eurus, 's Nóthus már a' több fzelekkel,
 Omol Africus is a' fergetegekkel,
 'S a' mint a' tengernek estek feregekkel,
 Fel-fordíták aztat majd tsak-nem fenekkel.

A' rémültt hajófok zszibongáshoz fognak,
 Rettentő lárma van, sűrögnek, forognak,
 Zúgnak a' vitorlák, a' deszkák ropognak,
 A' kötelek rútvál dongnak, 's tsikorognak.

ÜI

Ül merő éjtzaka a' tenger színén már,
 A' fetét köd eget, nap fényt, 's mindent
 el-zár,
 Sűrűn dörög az ég, szapora villám jár,
 Ki ki retteg; ki ki bizonyos halált var. *)

N. Y.

Q 3

Eggy

*) Ezen Versek nem azért küldettettek-meg,
 hogy, a' kik Virgilius fordításában foglalatos-
 kodnak, munkájokat abba hagyják, azon gondo-
 latból, hogy mi szükség annak annyi fokszori
 fordítása? Ugyan is mentől többen fogják ezen
 nagy Poétát fordítani, annát több hasznot re-
 ménylhet abból Nyelvünk. De azt is írhatom
 hogy ezen most meg-küldött fordítás nem fog-
 tovább terjesztődni.

VIII.

E G G Y H A J Ó R A.

Debretzen, April. 21dik. 1789.

Új fergeteg kél ellened, ó Hajó!
 'S készül az álnok síkra tafzítani;
 Jaj, mit mivelfz? térj, kérlek, ismét
 Hajdani hív ki-kötöd' keblébe.

Nem látod é mint ingadoz a' kevély
 Árbotz? 's az el-törtt kar-fa miként retseg?
 Nem ill'nek illy kétséges úthoz
 Bomladozó kötelékid. — Imé
 Nints

Horat. Carmin. L. Oda XIV.

O Navis, referent in mare te novi
 Fluctus; o quid agis? fortiter occupa
 Portum! nonne vides ut
 Nudum remigio latus

Et

VIII.

E G G Y H Á J Ó R A.

Székesfejérváratt, 1790.

A' tengerbe megint e' habok, ó Hajó
Bé-víznek. Mit akarsz? Partodat el-ne
hagyd!

Látod, nints eveződ, nints
Eggy kormány-vezetőd fehol.

A' széltől sebesültt árbotzod el-törött,
A' vonfzó kötelid meg-szakadoztanak,
Mélyebb vízre tehát így,
És tengerre botsátkozol?

Q 4

Nints

Et malus celeri faucibus Africo,
Antennæque gemant? ac sine funibus
Vix durare carinæ
Possint imperiosius

Æquor?

Nints ép vitorlád, nintsenek Istenid,
Kikhez segédért bízva kiáltls megint:

Ambátor, erdők' leg-nemesbbik

Gyermeke, nagyra-vonúltt Fenyő, te,

Kérkedve hányod esmeretes neved'

'S fő származásod'. A' remegő Hajós

Nem bízik a' festett falakban;

Ójld magad' a' dühösültt szelektől!

Tsüggedve sírtam annyiszor a' kiért,

De a' kit épen láttam agyarkodó

Örvényiből mindég ki-kelni,

Ah! mikor érfz ki-kötődbe víffza!

KAZINCZY FERENTZ.

Æquor? Non tibi sunt integra lintea,

Non Dii, quos iterum pressa voces malo:

Quamvis Pontica pinus,

Silvæ filia nobilis,

Jactes & genus & nomen inutile,

Nil pictis timidus navita puppibus

Fidit:

Nints épség levegő vásznaidon, 's' kiket
 Védelmezre kiálts nintsenek Istenid,
 Ámbár Pontusi termés
 Ámbár régi fenyő - fa légy,

'S hirdesd nagy nevedet 's fő nevedet! Hiszen
 A' Révész, ha szemes, tzifra hajóiban
 Nem bízik; te ha tsúf nem
 Kívánsz lenni magadra jól —

Vigyázz! — Érted elég únalom érte már,
 'S most több gondok ölik szívemet újolag,
 E' tenger' veszedelmes
 Örvényit 's szigetét kerüld!

VIRÁG BENEDEK.

Fidit: tu nisi ventis
 Debes ludibrium, cave.

Nuper follicitum quæ mihi tædium,
 Nunc desiderium, curaque non levis,
 Interfusa nitentes
 Vites æquora Cycladas.

IX.

A' PROMÉTHEUS TŰZE.

Bürger után.

Az Egekből alig ére
 Le a' fetét föld' színére
 A' Prométheus tüze,

Melly a' fénynek, melegségnek,
 És minden elevenségnek
 Eredete 's eszköze.

Már némelly vigyázatlanok,
 Sok fiatal oktalanok,
 Kik a' jó intéseket

Gyermek módra meg - útálták
 Véletlenül meg - találták
 Égetni a' kezeket.

Bóldog Isten e' szokatlan
 Újság miatt, melly hallatlan
 Lärmára kerekedtek

Sok

Sok oftoba Anyja 's Apja
Oftoba Dajkája 's Papja
Sok oftoba gyermeknek.

A' Clérus lúdas tsergéffel,
Kan-pulyka berzenkedéffe'
Sikólt a' Politzia.

Illendő é hogy tégedet
Élő Istentől eredett
Tűz-láng, az ember fija

A' halandó kárhoztasson?
A' gondolat gátoltasson,
És a' Typographia?

HORVÁTH ADÁM.

X.

A' K E R T.

Én az Öröm' helye vagyok,
 'S Gyönyörűség' Temploma:
 Itt nem éget, ha bár ragyog,
 Az arany Nap sугára.

Gyenge Zepbyr' lebegése
 Arnyékomban hívesít,
 Ugró kúrok' lövellése
 Zöld pázfintot nedvesít.

Mesterséges keringéssel
 Gyengén tsörg a' folyamot,
 Tízta habja vig szökéssel
 Hint virágra harmatot.

Ti érzékeny fzelid Lelkek,
 Kebelembe szökjetek;
 Itt ujjúlást 's kedvet leltek
 Itt leisz nyugvó helyetek.

Grá-

Grátziáknak itt áldoznak
 A' kik őket tisztelik;
 Kik könnyökben áradoznak
 Könnyebségeket lelik.

Nem fáj itten a' fájdalom;
 Édes a' keferőség;
 Nem unalmas az unalom;
 Szelíd az együgyűség.

A' Szomorúk' bús nyögése
 'S szív-keferve itt el-vez;
 Virítádom enyelgése
 Fajdalmokon erőt vez.

Gyászos Lelkek, fájdalmatok'
 (Jertek ide) lágyítom.
 Árnyékimban múlaffatok
 Könnyetek' el-szárítom.

A' Bajnoki kemény szívek
 Itt kegyesre lágyúlnak;
 Az érzékeny gyenge szívek
 Gyönyörködve ujjúlnak.

A' friss vizek folyamati

Melly szabadon omlanak,
Böltselkedők gondolati
Itt olly könnyen nyillanak.

A' Tudók nyugodalmát

Hús árnyékom fedezi:
El-felejtí itt síralmát
A' ki könnyit öntözi

Jertek ide meg - ujjúlni!

Itt gondotok meg-enyhül,
Ortzátokról el-fog múlni
Izzadáftok ezentül.

A' nemes szívek tüzeket

Ezen helyett nevelik,
Itten érzik bilintseket
A' kik egymáft szívelik.

Régi édes szerelmeket

Itt nyögik az Öregek,
Itt ujjítják erejeket
Az el-gyengültt Betegek

Kit Várástól el-távoztat
 A' Tsendefség szerelme,
 Ezen helyen múlatozhat
 Itt lefliz nyugott élelme.

Ezerképpen illatoznak
 Flóra' színes magzati,
 Szint' nehezen várakoznak
 Hogy szaggassa valaki.

Szökve futnak a' pataknak
 Tiszta habos vizei;
 Az Embernek példát adnak
 Hogyan folynak idei.

Az ártatlan gyönyörűség
 Itt leg-inkább illatoz;
 Mézzel színleltt keferűség
 Melly városban múlatoz.

Innét kaján szemeivel
 Távol van az Irigység;
 Ki küzködik ügyeivel
 Jöjjön! itt a' segítség.

A' terhelttek enyhüléssel
Itt ofzlatják gondokat,
Járják bufongó lépéssel
Az árnyékos bóltokat.

A' Szépségnek remekjei
Itt hevítik magokat,
A' kert hímes tsélédjei
Hintik rájuk ízagokat.

Gyenge kezek itt violát
Amott fzeg főt fzagatnak,
Nárcissuffal szép tulipát
Bokrétába ragatnak.

Szil és Hárs-fa nagy ferokkal
El-rendelve vagynak itt,
Terepélyes nagy ágokkal
Szegik a' Nap' sугárit.

Itt a' Cyprus rendes ága
Víg örömet neveltet,
Ott az Ofzlop' magafsága
Vidúlással legeltet.

Az út tömlős tsavargása
E' helyyeken be mi szép!
A' zöld pázsint virítása
Szemeinknek kedves kép.

A' zöldellő borostyánra
Vallyon ki né örülne?
Itten Phyllis bizonyára
Újj álomba merülne.

FEHÉR GYÖRGY.

XI.

TIBULLUSNAK.
ELSŐ ALÁGYÁJA.

Gyűjtsön más aranyat; bírjon nagy földet;
araffon

Róla kövér gabonát; tsüreit hordja teli:
A' kit az ellenség mindúntalan hartzra riaszton;
A' kinek a' hadi kürt szúnyni se hagyja
szemét.

Nékem, ha tűz-helyemen takarékos gyenge tű-
zetske

Pislog-is, e' mellett tsendefen élnem, elég.
Gazda leszek; magam ültetem - el szőlőimet, és
több.

Féle gyümölsős fák' ágait egybe szabom.
Mindenkor szép asztagokat szüljön - ki Remé-
nyem; *)

Mindenkor bőven folyjon utánna borom.

Mint-

---

*) Az Istennek számába iktatott SPES Isten-
asfzony.

Mint hogy akár kő jegyzze, akár tsak tőke,
határát

Földemnek kofzorút tartva: betsülni szokom.
S' termő fáimnak leg-szebbkori zsenge-gyümölsit

Áldozatul a' jó Isten elejbe rakom.

Templomod orrozatin földem-termette kalászból
Fontt kofzorúk fognak függeni, sárga
Ceres!

Kertemet a' tolvaj madaraktól ójja veresből
Kéfszültt váz, 's ha belé szállnak, ijessze
tovább.

Hajdan nagy, most kis kertem' Védelmei, házi
Istenim! áldozatot néktek-is adni fogok.

Akkor ünöt öltem; bárányt nyújtok-fel ezentúl:
Meg-szükültt vagyonom többre 's nagyobbra
nem ér.

Bárányt nyújtok-fel; kurjongja körüle az apró
Pór fereg: haj! jó bor, 's búza teremjen
elég!

Most már fel-melegültt kedvem be nem éri ke-
véffel,

Kintsre leső, hosszú útra fe' szánja magát.
Jobb hévség idején fa alatt hütözni, hol egygy
frifs

Tsermelye kellemetes tsergedezéffél ömöl.—

Ám de ne állítsuk szégyennek, néha ekéhez,
Nyúlni, vagy ostorral menni az ökrök után.
Sem restek ne legyünk fel-fogni az Anyja-fe-
lejtett

Bárányt, vagy ketskét, 's vinni ölünkben
haza.

Ti pedig e' legelő nyájnak kedvezetek éhes
Farkafok! a' tolvaj kéz se kerülje-meg ezt.
Kisded ez; ám pedig a' fok ezerből öszve-fe-
reglett

Testes tsordáknál kell ragadozni; nem itt.
Pásztorom' itt esztendőnként meg-nézni szokádom
Nékem, 's szórni Pales tiszteletére tejet.
Jertek Mennybeliek! ne vegyétek rozsz neven,
a' mit

Afztalom ad, bátor szük, 's az edény is
agyag.

Illyen edényt szántó-ember először, kezíte
És poharat sárból alkotja öszve-keze. —
Nem kívánom Atyám örökét; nem vágyok
azokra

A' miket Ósimnek gondja rakásra vere;
Kis vetemény is elég: — ha van egygy nyofzo-
lyátska, hogy arra

Dülhessen testem nyúgodalomra, elég.

Ah!

Ah! mikor a' fzel züg oda-kinn, melly édes he-
verni

Eggy hív társnénak szüz öleléfi között!

Melly édes! mikoron meg-erednek az égi tsá-
tornák

Költeni gond nélkül, 's alva az álmos idôt!
Erre foly-el nyálom nekem-is; más a' ki az
ádáz

Tengert, 's a' záport türheti, tömje zsebét.
Ó! inkább, mint sem valamelly szép sírjon
utánnunk. —

Minden gyöngyökkel vesszen aranya oda! —
Üzz, te, hadat; forgafs fegyvert, Messala! fi-
togtasd

A' mit az ellenség kéntelen által-hagyott.
Engemet eggy gyönyörű szüz' lántza szorít-le.
Reménylve

Üldögelek bé-zártt ajtaja' talpa felett. —
Nem kell dítséret, szép Délia! nekem: ha véled
Élhetek, ám légyen tunya örökre nevem.
Vég pillantatom is rajtad lankadjon-el. E' két
Kéz öleléfid közt rúgja-ki élet-erét.

El-hidegültt tetemimre, tudom, te könnyeket
húllatsz,

'S könnyes tsókokkal fogsz le-borúlni reám.

R 3

Úgy

Úgy leffz! El-hidegültt teteminre te könnyeket
húllatfz

Mert a' fzi'v benned gyenge, 's hatódni
tudó.

Nem tér fenki azon temetésről vissza, hogy
ottan

Szánó könnyben elébb meg-ne fereffze fze-
mét. —

Nyugvó hamvaimat te ne bolygasd Delia! —
kedvezz

Artzádnak, 's a' bú meg-ne keverje há-
jad'.

Míg az örök Végzés nem küld a' sírba, fzeres-
sünk!

Eggy kis idő — 's meg-fog dönteni a' vad
halál.

Eggy kis idő — 's bé-tsúfz a' Vénség gyáva
tagokkal,

Mellyben minden vér a' fzerelemre hideg.

Most enyelegjünk hát; most bújjanak - öfzve
fzerelmink,

Míg illik vagy zárt törni, vagy hágni
falat. —

Tsak magam hartzolok itt: dob, zászló, trom-
bita távol

Men-

Menjetek! A' sebeket szedje, ki kintsnek
örül;
Kintseket is szedjen. — Le-takarván aztagom';
a' pénzt,
'S szükséget könnyű lefiz ki-nevetni ne-
kem.

MEDE PÁL.

 XII.

I M P R O M P T Ű

A' HAB - TSILAPÍTÓRA.

Benn, az Ország' Házában, 1790.

Igy tsendefednek - el tajtékos habjai
 A' régi fészkekből ki-fordúlt Tengereknek,
 Érezvén nyugtató intéfit Isteneknek,
 Mint itt a' zaj, midőn fel-kél — VAY. *)

 KAZINCZY.

 XIII.

---

*) Mélt. Vajai VAY JOZSEF Úr, Hely-
 tartói Tanácsos, 's Borsod Vármegyének elsőb-
 bik követje.

XIII.

EGGY KEVÉLY SZÉPHEZ.

Félre tőlem, szép Kevély!
 Rab-bilintsed' áldozatja
 Légyen ám akár ki fattya,
 Hetyke-petyke büfzkeséged
 Bénnem el-nem éri véged'
 Nem; felőlem így ne vélj;
 Félre tőlem, szép Kevély!

Félre tőlem, büfzke Szép!
 Szépre nézni nyúgodalmom:
 Rabja lenni fő únalmom,
 Két fzemem gyönyörködése
 Szép szabadságom' vesztése.
 Vesztés ez! Drága Kép!
 Félre tőlem, büfzke Szép.

D, FÖLDI

XIV.

C A L L I R O E.

Végezd már álmodat, 's vedd rám szemeidet,
Imé Calliroe fogja kezidet.

Hideg ugyan minden tagja árnyékomnak;
De ég most is tüze hajlandóságomnak.
Meg-ne remülj kérlek halavány képemtől,
Mert a' sír meg-fofzott minden szépségemtől.
Melly két szemeimet kékség borította,
A' halál hamuvá 's porrá fordította,
Két rózsát képzelte függeni ortzámon,
'S vér patak látzatott hömpölygeni számon,
De már rózsáimnak el-hervadt szépsége,
Mint melyet a' Napnak éget heveisége.
Ki-száradt a' patak, meg-szűnt a' forrása,
Sőt helyjét sem tudnád merre volt folyása.
Gesztenye szín hajam le hullott fejemről,
El-enyészett fejem gyengeség képemről.
Lát'd mint meg-változhat egy ki-nyíló virág!
Még-is bálványozva imádja a' Világ,
Mindentől meg-fofzott a' Halál törvénye;
El-fonnyasztott mindent a' sírnak ösvénye.
Egyedül szívemnek maradt-meg épsége

Mert

Mert erre el-nem hat Halál' tehetsége.
 Ezért az éjjelnek tsendes homályában
 Midőn minden állat szunnyadoz álmában
 Fel-kelek koporsóm' híves rejtekéből,
 Gyuladván szívemnek esküdt szerelméből.
 Te hozzád fietnek el-bádjadt lábaim
 'S most téged ölelnék testetlen karjaim.
 Neved napját hozza jövő Világosság,
 Ah! töltse szívedet érzékeny vigafság.
 Én mást nem adhatok mostani forfomban
 Mert nintsen tehetség fetét koporsomban.
 Azért ezer áldást hintek életedre,
 Nézzen kegyelmesen az Ég személyedre.
 Ha pedig el-végzed pállya futásodat,
 Isten' Angyalival töltsd bódogságodat! —
 El-tölt már az óra; már nem múlathatok
 Ah! mért szünet nélkül veled nem lakhatok?
 Te élj! én síromban noha el-rothadok,
 Olvasd hamvaimon hogy híved maradok.

ANYÓS PÁL.

XV.

GESZNER SALAMON
VÁLASZA
KAZINCZY FERENTZHEZ.

à Monsieur de Kazinczy, á Alsó-
Regmetz, pres le Tokaj.

Zürich, den 24. Decembr. 1783.

Hochzuverehrender Herr!

Ich glaube in Ihrem Briefe Spuren zu finden, daß meine Antwort auf ihren erstern nicht in Ihre Hände gekommen sey. Sie sagen von fehlgeschlagener Hoffnung von mir geliebt zu seyn. Ich sagte Ihnen, wie sehr ich Ihre Freundschaft schätze, und wie sehr es mir schmeichelhaft sey, durch Sie einer Nation bekannt zu werden, die ich so sehr hochachte. Wie sehr ist es mir Leid bey Ihnen so lange

lange im Verdacht der Gleichgültigkeit gewesen zu seyn. Ja, mein Herr! ich weiß die Liebe eines Mannes zu schätzen, der mir dieselbe auf eine so edle Art versichert; und eine Ehre die vielleicht noch keinem unfreier Dichter widerfahren ist. Meine Gedichte müssen einen wahren Werth haben, da Sie, der feinen Geschmack bey den besten Mustern des Alterthums gebildet hat, Ihrer Nation ein würdiges Geschenk damit zu machen glauben.

Die Undeutlichkeit der Stelle in *Licas und Milon* kommt von dem Wort *entsteht*, nie fehlt — nie mangelt mir — oder — der beym Schimmer des Mondes und bey des Morgens Rosenfarbe bin ich immer zu lieblichen Liedern begeistert.

Von den Übersezungen meiner Schriften will ich Ihnen sagen was ich weiß.

Nicht

Nicht alle sind zu meinen Händen gekommen, und nicht alle Übersetzer hatten für mich die Freundschaft, die Sie haben. Sie kennen die Französische Übersetzung aller meiner Schriften von HUBER; noch ist eine französische Übersetzung der *Idyllen* in Versen heraus; und noch ein Band freyer Übersetzungen der meisten *Idyllen* und vom *Tod Abels* in Versen. Zwo verschiedene Übersetzungen vom *Tod Abels* und von den *Idyllen* sind im Englischen. Eine Übersetzung in Versen und eine in Prosa des *Tod Abels*, und eine des *Daphnis* und der *Idyllen* sind im *Holländischen*; Verschiedenes ist ins *Russische* und ins *Dänische* übersetzt. Ich kenne drey *Italienische* Übersetzungen des *Tod-Abels* und viere von den *Idyllen*; die *Portugiesische* Übersetzung kenne ich nur aus der *allgemeinen deutschen Bibliothek*.

Sie thun sehr wohl, daß Sie die *Gedichte*, denen Huber den Titel *Poèmes*
Cham-

Champetres gab, auch unter einem besondern Titel bringen. Sie sind als Hirtengedichte ganz schief beurtheilet worden, denn sie sind es nicht. Sie sind zwar meistens ländliche Gemähde: aber die Personen die da reden oder handeln sind keine Hirten.

Einen Ihrer Landsleute habe ich bereits zu mir bitten lassen; er kam, aber er fand mich nicht zu Hause. Ich erwarte ihn wieder mit Ungeduld um die Stellen lesen zu hören, die sie mir zugesandt haben,

Herr Diacon Lavater und Herr Pfarrer Gessner. — — — Mit der lebhaftesten Empfindungen von Hochachtung und der ergebensten Freundschaft hab ich die Ehre zu seyn

Dero

gehorsamster Diener

S. G E S S N E R.

XVI.

A' REMÉNYSÉG.

1 7 9 0.

Ki szeretné az életet
 Ha Reménység nem lenne?
 Mit tsinálna a' Szeretet
 Ha e' nem volna benne.

A' Raboknak e' lágyítja.
 Szorító vas lántzait,

A' Hajósnak ez indítja
 Útra, törtt tsólnakjait.

A' mély tömlötz fetét alját
 E' telzi világosnak,

A' Betég vas derekalját
 Lágynak 's nyugodalmasnak.

A' szomorú szív bánatját
 Ez lassan el-ozlatja :

A' könnyes szem bús harmatját
 Jobb kézzel szárítgatja.

Hány

Hány nyomorútt, hány fzegénynek
 Folyna naponként vére,
 Ha fénye egy jobb Reménynek
 Nem sütné bús lelkére?

Hány Szerelmes, búsúttában,
 Választott volna halált,
 Midőn végső órájában
 Még reménységet talált?

Jó Reménység! életemben
 Reá már hányszor szedtél!
 Rózsa helyett kis kertemben
 Mennyi tövist ültettél

Még-is, ah! mert tsak szeretném
 El-érni fel-tételem,
 Felőled fel-nem tehetném
 Hogy még jól ne tégy velem!

SZENT-JÓBI SZABÓ LÁSZLÓ. *)

---

*) Előbb a' Váradi Kir. Norm. Oskolánál,
 azután a' Nagy Bányai Gymnasiumnál Professor.
 Most Törvényt-tanuló, született Otományban
 Bihar Vármegyében.

II. Kötet.

S

XVII.

XVII.

S I M O N R A U

Sziciliai Poéta' Irásaiból.

I.

Szeretőjének küldi képét.

Mivel már belőlem femmi fem maradt csak egy merő árnyék, egy femmi kép, azért küldöm ezt, hogy ez is, mint egyéb rélzaim, egészen Tiéd legyen. Eggyesítsd ezt azzal a' Lélekkel, mely nem rég tulajdonod volt, 's hallatlan tsodát fogsz látni: Az, mivel nálad van, meg-elevenedik 's én leszek.

2.

Beszélő némaság.

Azt akarod hogy szóljak, és ki beszélhetne annyit, hogy csak egy részét a'ija is elő fájdalmimnak? És hát ha

a' fejem még egyszer fel-fakad, ha szólok, miként kívánhatod azt hogy szóljak? 'S nem beszélnek é könnyekkel telyes szemeim? 'S nem eleget mondtak é magokban emésztődő néma ládaim? Ó ha tudnád és érzened, mennyit jelent egy sóhajtás; és mennyit egy ah!

3.

Szeméinek javafolja hogy egy tsekélységért ne sírjanak olly igen.

Szemek, mi bajotok? ó Isten! mi bajotok szemek? Miért áradnak olly igen a' könnyek belőletek? az a' szép, kit annyira óhajtotok, nem meffize van! szüntetek könnyezni. Tehát azért a' kis időért, melly alatt nem látjátok, annyira a' sírásnak adtatok magatokat? Olztán mit csináltok, mit fogtok csinálni, ha a' fok könnyektől meg-vakúltok?

4.

Eggy halál - főre.

Ez az útálatos maradvány, mellyről a' Párcák' mardosó foga rágta - le a' húst, ez a' mezítelen koponya, ez a' kiürült tsont, mellyet a' sír sem emészthete - meg, mondja néked érzéketlen szép, te, ki a' természet hímezésében a' Mesterséget ki - fárasztottad, mondja néked, hogy porrá lett megint, ha termetedet piperézni van kedved.

5.

Fortunához.

Ó Fortúna! tsak egy óráig engednéd forgatnom kerekedet, úgy elébb az én kemény kegyetlen nyomorúságomba állítanálak. Ha ismet helyjedre mennék, és már tudnád melly keserves ez a' gyötrellem, talán meg-változtatnád sorsomat.

Kedvesének nyújtott zálog.

Mivel kintelen vagyok Tőled édes S...
 im meg-válni, azért ezt a' hív szív-
 vet hagyom nálad zálogúl. Vedd el azt,
 hogy ne mondhasd azután, hogy máshoz
 hódult. Almomban el-jövök, hogy előt-
 ted meg-jelenhessek. Mint egy tévelygő
 árnyék késérjen Téged az én Lelkem;
 Érzed a' levegő fúvását: azok az én só-
 hajtásim. Az a' Víz, mellyet inni *)
 fogsz, az én könnyeim.

---

*) Irt állott *innya*; de ez Grammaticai Ano-
 malia, és innen származott *innia*, mint *ennie*,
látnia. Nem mondhatom *emnye* e' helyett *enni*,
 sem *látnya* e' helyett *látni*; és így ha úgy aka-
 rok szólani, mint Nyelvünknek tökéletességén
 igyekző Iró, és nem Idióta, ámbár igen fogan
 élnek az *innya*-val, *inni*-t kell mondanom.

7.

Három Grátziák.

Hidje, a' ki akarja. Én az én részem-
ről nem hiszem hogy csak három
Grátziák vagynak. Mert ha kedves S...
im, reád nézek, millióm Grátziákat látok.
Milliomokat látok, Szívem, ha a'
Te szádat, a' Te homlokodat szemléllem.
Ebben a' szemetskében pedig, hányan ta-
lálkoznak, azt csak Amor tudja, és — én!

8.

Szépjéhez, annak Neve' (ANNA)
napjára.

Benned édes szépem, ki az Esztendőt
(annus) nevedben viseled, látom an-
nak négy részeit. Aprilist **) a' homlo-
kodon; artzáidon két kellemes almákban
az örömsős öízt. — De a' más esztendő
két

**) Olasz Országban Aprilis az a' kedves hó-
nap, melly nálunk Május:

két szakaszait az Ég roffzúl osztotta - fel közöttünk. Néked szívedben van a' Tél; nékem a' nyár; a' Te szemeidben a' Nyár; az enyémekben a' Tél. ***)

IVÁNKAY VITÉZ.

S 4

XVIII.

***) A' tél pedig nem fagyból, hanem kedvetlen esőzésből áll.

XVIII.

A' PÁRATLAN GERLITZE.

Kedves Párom' el - vefztettem,
 Indúlok a' hegyekre.
 Szárnyaimmal fel - is vettem
 Már magam' tetejekre;
 Gondolván tévedtt tárfomra
 Rá - találok galambomra.
 Oh lengedező fzelek!
 Ha ide hoznák velek!

Itten nem hallván semmi hírt
 Szállék magosbb bértzekre,
 Kérdem hol van ? 's egy nagy kő - szirt
 Így felel kérdfemre :
 Nálam ne keresd jó tárfod,
 Soha nem láttam barátod,
 Más felé vedd útadat
 Hogy fel - leljed párodat.

A' nagy bértzokról le - szállék,
 'S repülék a' berkekre,

Eggy

Egy száraz ágra fel-állék
 Nézvén a' zöld rétekre.
 Hívám nyögdétselésemmel,
 Sóhajték hergő melyjemmel;
 Oh ha még meg - láthatnám,
 'S tsókom véle oszchatnám!

De, itt sem látván, repülék
 A' tsergő patakokhoz,
 Ismét ott egy ágra ülék
 Közel a' forrásokhoz;
 Hogy rekedtt torkom, 's szárnyaim
 Frisítsem lankadtt tagjaim,
 'S meg - újjuládom után
 Meheffek Párom után.

Jaj! de árva vagyok látom!
 'S engem' minden szomorít,
 Nints ki vidítna barátom!
 Ki akar buba borít!
 Így szólék keferüséggel:
 Nem lehetek békeféséggel,
 Ragadozók jöjjetek
 Itt vagyok, most löjjetek:

Nints hazna bujdosáfonak,
Már hijába kerefem
Az Eget hívom tárfonak
Ha meg-hallná kérésem!
Egek jól tudom tudjátok
Kedves Párom jól látjátok,
Tekintsétek ügyemet!
'S adjátok-meg Eggyemet!

BERETZKY MIHÁLY.

XIX.

K I - F A K A D Á S.

Fumo quid levius? — Fulmen! — Quid
fulmine? — ventus!

Quid Vento? — Mulier! — Quid Mu-
liere? — nihil.

Vagyon é könnyebb a' füstnél? — Van;
Menyő! — Hát annál? —
A' szél! — a' szélnél? — az Affzony! —
semmi fints az Affzonynál.

M a g y a r á z a t.

Könnyü a' test máshoz képest, ha annak ter-
he kissebb,

Könnyebb az-is köz-beszédben a' mi serényebb
's frissebb.

De másnak-is van könnyüje, nem tsak a' font-
nak 's latnak,

Van az éretlen erköltsnek 's éretlen indulatnak.

Kön-

Könnyű az a' mi nem nyomos és a' mi nem
állandó

A' kinek minden szándéka óránként változandó.
Könnyű az, a' minek nintsen természeti érdeme,
A' miben nints femmi olyan nemes méltóság'
neme

Könnyű a' kinek nints femmi meg - emberedet-
tsége

Ez az a' leg-Vénebbnek is örökös gyermeksege.
A' füst, a' mennykő és a' szél, könnyűk a' ter-
mészetben.

De még is könnyebb az Affzony bizonyos te-
kintetben.

A' füst fenn héjaz, és mindent a' mit kap fel-
menőben,

Bé-motskol; így tesz' az Affzony 's fokkal na-
gyobb erőben.

A' mennykő roht, pusztít, mikor a' magasról
mégében

Ki-pattan. Hány száz van ilyen tsak egyy
Affzony' izivében?

A' szél dúl, fú, mindent forgat, a' hol akár,
háborog:

Könnyebb az Affzony 's mérgefőbb ennél is
mikor morog.

A'

A' füst kormol, a' mennykő ront, fú a' szél
dühösége :

Az egy Affzony motskol, ront, fú; roszabb
hát könnyüése.

A' füst, el-kél; a' szél el-múl; a' mennykő el-
enyészik :

Roszabb az Affzony könnyüség; mert e' mindig
tenyészik.

H O R V Á T H.

XX.

A' VIOLÁTSKA ÉS RÓZSA.

Rudoiphi Carolinának Német Verse
fzerent.

Szabadon követve.

Mofolyogván ült a' Páston
Egy fzelíd kis violátska,
'S nem vizsgálógata fzélyel,
Ha reá mereztett fzemmel,
Néznek é kis töltsérére?
'S vagynak é fők tífztelői?

Közel hozzá nagy kevélyen
Egy nagy Rófa - bokor állott,
'S így szólítja-meg fzegénykét:
Te kis törpe tsemetétske!
Tám azt tartod. tám azt véled.
Hogy illy' víg vagy, 's így mofolygasz,
Hogy e' völgybe' te kivüled
Több virág nints ki - virítva,
'S tsak te magad vagy virág fzal?
Hogy van egy kis jó fzagotskád,

Ne

Ne talám te abba bízva
 Lettél ilyen büszkévé,
 'S illy kevélyen mofolygóvá?
 Hidd-el, hidd-el, alig tűnöl
 A' leg-visgálódóbb szemnek
 Pillantjába: Engem nézzél,
 Nézd mint jönnek mindenünnen,
 Nézésemre, 's mint tsudályák
 Ki-terjesztett szép Rósáim,
 És az itt el-fzört virágok
 Mint tisztelnek mint Királynét. —

Ezen dölyfös kérkedésre,
 A' kis törpe Violátska
 Édesden mofolydogála
 'S kis töltsére el-hintette
 Szív frifsítő szép illatját.

Így szól osztán a' kevélynek;
 Én forfommal meg-elégzem,
 Tsak maradjak víg kedv mellett
 Ártatlan jó violátska:
 'S ámbár gyengyebb illatotskám
 Nagyon meffze nem terjedhet,
 'S nagy mellyéket bé-nem tölthet:
 Tág leffz nékem e' kis környék,
 Ha bé-tölti illatotskám,
 'S vagyok itt kis violátska

Olyan, mint egy kis Királyné.
 Jól tudom hogy szebb vagy nálam.
 'S bővebb illattal bé-tölthedd
 A' vidéket: A' kis méhek
 Még - is színt úgy rám - is szállnak
 Mint te - rád és színt úgy szívnek
 Édes mézet kis tséfémből;
 'S ha valamely szép Szüz ollykor
 A' pázfitra mellém döl - le,
 'S le - szakasztván záratskámról,
 Kezd szaglálni fohajtgatva,
 'S a' mint szaglál (ne irígyeld)
 Még szépnek - is nevez engem,
 Nem csak nevez, de tart annak.
 Ujra ofztán fel - fohajtván
 Buzgón néz fel az egekre
 'S így szól, a' mint tart kezébe:
 Áldott, áldott légy Teremtőm!
 Ki e' kis virágotskát - is,
 Mint a' Rózsát teremtetted,
 'S meg - áldottad szép illattal.

Hidd-el, szomszéd, a' Természet
 Mindent böltsen tud rendelni,
 Téged böltsen tett pompáfsá
 Engem böltsen tett törpévé;

Kér-

Kérlek ezen az Ofztályon
Nyúgodjunk-meg mind a' ketten.

* * *

Vajha, vajha minden ember
Mint ez a' kis Violátska,
Olyan módon gondolkozna,
'S ofztott forsán meg-nyúgodna,
'S a' máséra nem vágyódna!
Bóldog vólna minden Ember:
Éppen olyan bóldog vólna,
Mint ez a' kis Violátska.

Oh hát! kivált Alsóbb Rendek!
Mindenkori példátokra
Légyen e' kis Violátska.

GRÓF ID. RÁDAY GEDEON.

XXI.

MAPES GVALTERNEK *)

KORTSMADALA.

M_{ihi}

Vinum

Ut dicant

Deus fit

Populis

Cor imbutum

Mihi sapit

Quam quod

Suum

Ego nunquam.

Me jejunum

Sitim ac jejunium odi tanquam funus.

Ab

---

*) Oxóniai Kánonok a' XIIIdik Század elején. — Le van ifordítva Anglus nyelvre is.

Né-

XXI.

UGYAN - ÁZ

Azon Mértékű Versekben:

Szándékom
Haldokló
Hadd
Isten e' nagy

A' bor
Melly a'
De tsúfzóbb
Mint a' kir

Tehetségéről
Én nem
Éngem
'S nékem

T a

Olyan

Németre Bürgeren kívül; Brettschneider is lefordította: Mind ezt; mind amaz láthatod Vers - gyűjteményekben.

Tales versus
Ac non possum
Nihil valet penitus
Nafonem post calices

Mihi
Non-nisi
Cum in arce
• In me Phœbus irruit ac miranda fatur.

Ollyan

Járják

Munkám

Bor - korsók

Buta elmében

Valameddig

De mihelyt

Phœbus belém bé-rohan, és tsudákat
tészen.

N. Y.

XXII.

A' M Á P E S

M E N T S É G E *)

Jó Mápés, e' gyönyörű dalban mént hazudtál?
Hogy szép verset írni csak rézveg-fővel
tudtál.

Bizony akkor valamelly Papra haragudtál:
A' ki jól élt, mikor te éh', 's szomjan
aludtál.

Én úgy vélném hogy soha józanabb sem vóltál,
Mint a' mikor a' Kortsmán tréfából meg-
hóltál

De meséd szép tzeljait nem értöknek szóltál
'S nálok torkot gyúllasztál inkább, mint
sem óltál.

A'

---

*) Hogy Mápés oly rézseséges nem vólt,
mint a' minémünek a' fellyebb ittt verseiből le-
hetne gondolni, ki-tetszik az minden több mun-
káiból. És így a' fordított verseket inkább gu-
nyoló verseknek lehet tartani az akkori időre.
(N. Y.)

A' józanság egyedül Vers-fszerzök vezére,
 Melly a' fölktről fel-emel egek mellyékére,
 Kevés bort tölt a' józan, fokkal több vi-
 zére,
 A' mikor más Tokait futtat gégéjére.

Tehettségéről szokás kit kit meg-dítsérni,
 Kukkot fem tud a' budgyant, nem hogy
 verset írni,
 'S mit is lehet olly botlós lábúról ígírni?
 Kit ha részeg, gyermek is meg-tud kön-
 nyen bírni.

A' józan a' részegest mindenben előzi
 Mert fejében nem kereng a' bé-nyelt bor
 gözi,
 Elméjében verseit addig 's addig főzi
 Míg Máróhoz közelít, 's Násót néha gyözi.

Ollykor a' józannál fints a' vers mindég kézzen,
 De elméje tsak hamar ki-derül egészen,
 Melly ha el-ragadtatik, 's józan részeg
 lészzen,
 Phœbus belé bé-rohan, és tsudákat téfzen.

Én Múpes e' Kortsma-Dalt ilyenképpen értem,
Mellynek könnyü folyását nem tsak meg-
ditsértem
Hanem Deák lábait Magyar fülhöz mértem,
Nyertes! ha tsak árnyékként szépségét
el-értem.

N. Y.

XXIII.

HÁROM PRÓBÁI

A' T E L E M A C H U S
K E Z D E T É N E K.

I.

Négy sorú Stróphákban.

Hogy Ulyfzesétől történt el-válása,
Nem izűnt Calypsónak azolta sírása;
Ugyan egymást éri sűrű sóhajtása;
El-meat Ulyffzese, nints vigasztalása.

Szomorúan hallgat bús barlangja' tája
Nem zeng szép nótákkal, mint máffzor,
szép szája;
Lankadttan tsügg, 's éppen bé-efet Ortzája,
Nymphái nem mernek szólni is hozzája.

Gyakran tsak egyedül, hogy vidúlást végyen
A' virágos páftra sétálni ki-mégyen
Mert itt a' fü, akar melly idő táj légyen
Bin.bókat nyit, 's nem fél hogy a' dér kárt
tégyen.

Nints itt a' mord ősznek femmi tehetsége
 Nem húll-el, mint másutt, a' fák ékefsége
 Hanem az időknek drága szelidsége
 Mindég tart, nints soha a' Tavasznak vége.

De nem hogy e' kies helyek nyájafsága
 Viditná Calypzot, söt szomorúsága
 Nő, eszébe jutván régi mulattsága,
 És Ulysszesének kedves tárfasága.

Óh, úgy mond, mikor még itt lakott mellettem,
 E' tájra Ulysszest, be fokat vezettem,
 E' fa alatt véle mennyit ebédlettem?
 Be fokat mulattunk, be fokat nevettem.

2.

Két sorú Verseken.

A' mióta Ulysszes el-ment, Calypzó az ólta
 Vigasztalhatatlan volt, sírt, keferget, 's
 minthogy hólta.

Néki mint Isten Affzonyak nem történ-
 het soha is.

Nőt szivének epedése, nőt keferve az-
 zal is.

Nem

Nem zeng bezzeg éneket másszor meg-fem szü-
nő szája.

Szomorúan hallgat bús bärlangjának minden tája
El-keferedett Nymphái szánakozva néz-
nek rá,
Szánják, de egy szót sem mernek még
csak szólni is hozzá.

Gyakran maga egyedül, hogy egy kis frifsü-
lést végyen

Az virággal bé-borított páftra sétálni ki-mégyen
Mert a' drága ki-keletnek jóvóltából ott
a' föld,
Meg-változhatatlanúl mindég nyájas min-
dég zöld,

De nem hogy e' szép helyek, Calypsónak:
szomorúságát,

Enyhítették volna, sőt Ulyffzésnek tárfaságát,
Régi nyájas tárfaságát csak ezébe jut-
tatták,

És Ulyffzest emlegették minden füvek
minden fák.

Sokszor mozdulatlanúl helyben a' tengernél
állott

A'

A' Part szélén , mellyre bőv könnye:sűrű zaj-
jal szállott.

Mindég arra az oldalra nézett, 's nézni
meg-nem szünt,

A' hol Ulysszes hajója vitorlaival el-tünt.

Hát egyfzersmind a' mint néz , látja eggy el-
tört Hajónak

Széllyel ment darabjait , a' part felé úfzkálónak.

Itten széllyel szórt defzkákat, amott kor-
mányt, 's Arbotz-fát

Más helytt Evedzőket úfzni , más helytt
köteleket lát.

3.

Hexameterekben.

Nem tuda bújában vigasztaltatni Calypfzo ,
A' miolta kies szigetét oda hagyta Ulysszes,
'S nagy terhére vala hogy mag-nem halhata mint
más.

Vig dallal nem zenge bezeg bús Lák-helye,
sőt öt',

Még maga Nymphái sem merték kérdeni mért
bús ?

Töb-

Többire csak egyedül sétálgata a ki-virágzott
Páztokon, mivel ott az örök ki-kelet foza
fem szün

A páftot fok ezer színnel ki-ruházni; de nem
hogyan.

E gyönyörű helyek abba hagyatták volna ke-
fervét;

Sőt szomorú képben hozták csak vissza Ulyffzeit,
A kivel ott, maga kedve szerént nyájaskoda
hajdan. (a)

GRÓF Id: RÁDAY GEDEON.

XXIV.

(a) Ezen versek, és a két első Próbák is
nem azon okból íratattak, hogy tovább is foly-
tattassanak, hanem csak, hogy példái legyenek
annak, vallyon mellyik vers neme leg-alkalma-
tosabb arra, hogy a fordítás mentől rövidebb
légyen.

XXIV.

A' TÁNTZOS MEDVE
GELLERTBŐL:

Egy Medve, melly foká tántza után ette
Kenyerét, de fokszor koplalt-is mellette;
Egyfzer el-fzabadúl, 's azonnal tsendefen
Kullog az erdőbe haza egyenesen:

A' Medvék fogadják Atyafi tsókokkal;

'S. bé töltik az erdőt víg mormoláfokkal,

'S a' hol tsak egy Medve máffal fzembe fzál-
lott,

Petz meg-jött! az első fzavok ebből állott:

Azután Petz mindent el-hisztórizála,

Vándorláfaiban valamit tsudála,

A' mit tsinált, tudott látni, vagy hallani;

És mikor a' tántzról kezdett vólt fzóllani,

Mintha ott is órrán hordaná a' lántzot

Két talpára billen, 's kezd egy Lengyel
tántzot.

Az atyafiságnak el-áll fzeme, fzája,

Ki - ki látván, melly szép tántzos Petz
komája,

Tagjai

Tagjai mozgását bámulva tsudálták

'S ók is forgárait majmolni próbálták ;
De nem tsak az, hogy úgy mint ő, nem jár-
hattak ;

Hanem egyenesen fel fem is álhattak,
'S némellyiket a' tántz orra is buktatta,
De a' tántzos magát még jobban mutatta.

Egyfzer bofzonkodva eggy Medve így mormol :

Ez a' dolog minket gyalázzal kormol,
Hát már mind bolond más? tsak ez a' fertelmes
Rosdás orru Gokler leffz köztünk értelmes,
'S fel-zúdul az egész Medve Kompánia

Ofzolj! úgy mond, míg nints bajod, Kur-
va Fia!

Te bolond létedre, másnál böltsebb lennél!

Petz is el-nyargala, nem várt több szót
ennél.

* * *

Ne légy böltsebb mint, más, ne félj nem ül-
döznek ;

Mert így máfok tőled kitsint különböznek.
Ha pedig többet tudsz másnál valamivel,
Annál inkább vigyázz : ne kérkedj fem-
mivel,

Eggy

Eggy darabig igaz, hogy dítsérni fognak,
 De majd abrakja léfz a' martzongó fognak,
 'S a' mit benned elébb mint virtust tsudálnak,
 Abból kárhozatra méltó bünt tfinálnak. a)

LÁTZAI JÓSEF.

---

a) Ez a' Mese igen jól, és elevenen vagyon fordítva, 's noha már ki-vagyon egyszer nyomtatva a' Magyar Múzában, még is méltónak ítélem, hogy az Orpheusba is bé* iktattassék; sőt úgy tartom, hogy Fordítója meg-érdemli, hogy fel-serkentessék, Gellert több ilyen Meséinek fordítására is, vagy (a' melly még hasznosabb volna) originalis Magyar Meséknek ki-dolgozására. Tsak hogy ezt kellene e' mellett nékie tanátslani, hogy a' versek módjainak változáfaiban is követné Gellertet. Az illetén Vers változtatással fokkal elevenebben és néhol naivabban lehet ki-tenni a' dolgot. — Ez az ítélet tetele annak a' ki ezen jegyzéjt tette, és a' Mesét hónapos irájomba meg-ku. dötte. (Sz.